

Mødet den 9. Septbr. 1909.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Olesen, Rahr og Samuelsen.

1. (J. Nr. 107—1909). Efter Forslag af Skolekommissionen og Skoleudvalget vedtoges det at indstille efternævnte til **2 ledige Lærerembeder**:

Til det første Embede:

Nr. 1. J. Rasmussen-Jensen, Aarhus,

» 2. Th. Heltoft, Vejlbj,

» 3. J. Gandrup, Aarhus.

Til det andet Embede:

Nr. 1. P. Nygaard-Petersen, Vordingborg,

» 2. J. V. G. K. Jakobsen, Randers,

» 3. Aage Vinten, Lønne.

2. (J. Nr. 243—1909). Indstilling fra Skoleudvalget angaaende Licitationsstilbud paa Levering af **Inventar til Borgerskolen i N. J. Fjordsgade**.

Jakob Jensen meddelte, at Licitationen omfattede Borde, Bænke, Katedere og Skabe. Samtlige Tilbud var imidlertid meget for høje, idet de laveste ialt oversteg Arkitektens Overslag med 3082 Kr. Udvalget skulde derfor indstille, at samtlige Tilbud forkastedes, og at det fik Bemyndigelse til at udbyde Arbejdet underhaanden. Ganske vist var Udvalget ikke sikker paa at faa Arbejdet udført under den forlangte Pris, men da det stode paa, at Arkitektens Overslag levede

Haandværkerne en jævnt ordentlig Pris, mente det ikke at kunne forsvare at indstille de gjorte Bud til at antages. Da Talerens Broder var en af de lavestbydende, fandt han det rigtigst, at han trak sig tilbage fra Forhandlingen om den foreliggende Sag.

Magnus Nielsen var meget ked af, at at man ved næsten enhver Licitation kom til det Resultat, at Tilbudene syntes overdrevent høje. Den Mulighed var ganske vist ogsaa tilstede, da Forholdet var, at Haandværkerne tidligere havde konkurreret meget haardt med hinanden, men nu var blevet saa stærkt organiseret, at de kunde forlange en ordentlig Pris for deres Arbejde. Det af Hr. Jakob Jensen ved tidligere Lejligheder fremdragne Forhold, at disse Overskud gik i hemmelige Kasser eller fordeltes mellem de bydende eller disses Forening, var naturligvis absolut forkastelig, men paa den anden Side kunde det heller ikke siges, at Arkitekten skulde være den eneste, der kunde sige, hvad et Arbejde vilde koste at udføre. Regelen var vel snarere, at et Arbejde blev betydeligt dyrere end af Arkitekten beregnet. Efter al Sandsynlighed vilde man ikke faa Arbejdet billigere udført ved at udbyde det underhaanden, saa Taleren vilde gerne anbefale, at man denne Gang tog mod Tilbudene. Ved næste Lejlighed kunde man saa gaa andre Veje. Der var mange mellem de bydende, som Taleren nødig vilde tro gik med til noget, der kunde siges at være unfair.

Mousten oplyste, at den største Entreprise angik Skoleborde. Ved sidste Skoles Opførelse havde man faaet Bordene for 12 Kr. Stykket; Arkitekten regnede denne Gang med 15 Kr., men Tilbudene var oppe paa 25 Kr., hvad absolut maatte siges at være alt for meget, særlig naar

man vidste, at en Snedkermester for nylig havde leveret samme Bordtype til en Landsbyskole for 15 Kr. Han anbefalede at kassere Tilbudene.

Magnus Nielsen frygtede for Konflikt, hvis Tilbudene blev kasseret, netop fordi Arbejdet havde været udbudt ved offentlig Licitation.

Marinus Petersen gjorde opmærksom paa, at de 15 Kr. var for umalede Borde, men de 25 Kr. for malede. Uden Maling lød laveste Tilbud paa 19 Kr., saa Forskellen var i og for sig ikke saa overordentlig stor. Da Udvalget imidlertid ansaa Prisen for meget for høj, fandt han, at man burde lade Udvalget prøve, om det kunde faa Arbejdet udført til lavere Pris. Hvis dette ikke kunde lade sig gøre, vilde man faa Erfaring for, at Arkitekten havde regnet for lavt, ligesom man ogsaa vilde faa mere Tillid til Haandværkernes Tilbud.

Simonsen anbefalede at følge Udvalgets Indstilling. Man kunde ikke blive ved med at give efter overfor Haandværkerne; i alle andre Byer rejste Byraadene sig enigt mod denne Mesterudplyndring. At Arbejdet havde været udbudt ved offentlig Licitation, kunde ikke hindre Byraadet i at følge Udvalgets Indstilling, da Byraadet ikke havde nogen som helst Forpligtelse til at modtage noget af Budene, og da det ikke var første Gang, at en Licitation var blevet forkastet.

Mikael Johansen skulde indrømme, at Prisen, 12 Kr., for Bordene til Skolen i Finsensgade var meget for lav, men naar der nu forlangtes 19 Kr. for et umalet Bord, hvortil kom 6—7 Kr. for Malningen, maatte Udvalget dog finde Forskellen altfor stor, navnlig naar det var oplyst, at der af en Snedkermester var leveret 20 Borde af samme Type til en Landsbyskole for 15 Kr.

Stykket. Udvalget turde i alt Fald ikke tage Ansvaret, men maatte henstille Afgørelsen til Byraadet, skønt det godt saa Vanskeligheden ved at faa Arbejdet udført underhaanden til en billigere Pris.

J. C. P e t e r s e n kunde godt forstaa Udvalgets Betænkeligheder, men vilde ikke desto mindre støtte Hr. Magnus Nielsens Forslag. Naar Møblerne skulde laves ordentlig, fik man dem næppe billigere, i hvert Fald ikke i en velrenommeret Forretning. Han syntes ikke, Hr. Simonsen havde Lov til at bruge Udtrykket Mesterudplyndring, da næppe ret mange Haandværkere havde tjent noget ved de kommunale Arbejder, men adskillige derimod tidligere var gaaet i Stykker. Taleren stode heller ikke helt paa Arkitektens Overslag, saa han turde ikke paastaa, at Haandværkernes Tilbud var saa meget for høje. Da Arbejdet havde været udbudt ved offentlig Licitation, vilde man let risikere at lægge sig ud med Haandværkerne, hvis det nu skulde udbydes underhaanden, saa ogsaa af den Grund vilde han foreslaa, at man i dette Tilfælde bed i det sure Æble og saa en anden Gang søgte at undgaa Licitationerne, hvis man mente at blive trukket op ved dem.

S i m o n s e n syntes ikke, der var Grund for Hr. J. C. Petersen til at tage saa haardt fat, da Taleren ikke havde haft til Hensigt at støde hverken Hr. Petersen eller Hr. Magnus Nielsen for Hovedet. Tvært imod fandt han det naturligt, at disse to Repræsentanter for Haandværkerne rykkede frem i Haandværkernes Interesse. Byraadets øvrige Medlemmer maatte imidlertid have bedre Betingelser for i dette Tilfælde at se uhildet paa Byens Interesser, og naar man saa, hvad samme Type Borde var blevet leveret for, skulde man dog

synes, det vilde være uforsvarligt at tage imod de indkomne Tilbud, særlig da Leverancen til Byen var langt større, end den havde været til den paa-gældende Landsbyskole. Hvis Mestrene ikke blev velhavende af Byens Arbejde, var det vist, fordi de tog for lave Priser af private, for det var da en kendt Sag, at Haandværkerne kunde udføre et Arbejde for langt lavere Pris, naar det var for private, end naar der var Tale om en Licitation. Det var tillige nu aabenlyst, at der var Ringe, hvor de, der fik et eller andet Arbejde, betalte større eller mindre Summer til Kollegerne, for at disse skulde lade være at byde. Naar Udstillingen var forbi, vilde der komme artige Ting frem om Licitationerne der. I Aalborg og Odense havde man i disse Dage kasseret Bud, der var saa høje, at de slet ikke stod i Forhold til Arbejdet. Han beklagede, at Hr. Jakob Jensen ikke overværede Forhandlingerne, da Hr. Jensen var særlig inde i de nu omtalte Forhold.

M a r i n u s P e t e r s e n fandt det vel kedeligt at kassere Tilbudene, da Arbejdet havde været offentlig udbudt, men syntes vedblivende, at Udvalget skulde have Lov til at forsøge konstateret, om Arkitektens Overslag var rigtigt, eller om Haandværkernes Tilbud var rimelige. Naar der taltes om at støde Haandværkerne for Hovedet, skulde han minde om sidste Møde, hvor et Firma fik et Arbejde overdraget, skønt dets Tilbud angik en helt anden Konstruktion, end Udbydelsen lød paa. Han anbefalede atter Indstillingen.

M a g n u s N i e l s e n havde fundet det mest forsvarligt at anbefale det modtagne Tilbud for Opførelse af Bolværket ved Aaen, skønt han som Haandværker ikke med sin gode Villie var gaaet med dertil. Meget beroede paa, hvorledes et Ar-

bejde blev udført. En Møbelhandler kunde saaledes levere et Møblement til 5—600 Kr., medens en virkelig faguddannet Snedker ikke kunde levere det samme Møblement for mindre end et Par Tusinde Kroner. Lignende Forhold kunde være til Stede ved denne Lejlighed, og Bordene til Skolen i Finsensgade var i hvert Fald lavet af et meget simpelt Materiale. Meget beroede ogsaa paa, hvilken Arkitekt der ledede Arbejdet, idet ikke alle Arkitekter stillede lige store Fordringer. Taleren kendte ikke noget til hemmelige Overenskomster blandt Haandværkerne, men syntes, at man skulde se at komme over Sagen denne Gang ved at acceptere Tilbudene.

J. C. P e t e r s e n gjorde overfor Hr. Simonsen opmærksom paa, at det ikke havde været ham, men Hr. Simonsen, der havde været skarp. Haandværkerne havde hidtil tjent for lidt; nu var de kommet i Tanker om, at de vilde have en passende Pris, og det tillige med Arbejdslønnens og Materialernes Stigning samt de større Fordringer til Arbejdet gjorde, at Priserne nu syntes saa høje i Sammenligning med tidligere Priser. Ingen skulde mere end han fordømme de Sammenslutninger, der havde til Hensigt at udplyndre det offentlige.

S i m o n s e n mente, at man helst med det samme maatte have Forholdene klaret. Selv om en Udbydelse underhaanden vilde være vanskelig, var det dog sikkert, at dyrere end Tilbudene vilde Prisen ikke blive, hvorimod al Sandsynlighed talte for, at den blev billigere, idet der i de forskellige Mesterorganisationer var Mestre, som var glade ved, at Byraadene kasserede Licitationerne, da det var den eneste Mulighed for, at de kunde faa et offentligt Arbejde.

Mikael Johansen meddelte, at det var blevet oplyst af Hr. Jakob Jensen, at flere Haandværkere havde sat deres Penge til ved Opførelsen af Skolen i Finsensgade.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 239—1909). Efter Indstilling af Skoleudvalget og afholdt Licitation overdroges **Indtagelse og Udsættelse af Skolernes Badeanstalter** i Efteraaret 1909 og Foraaret 1910 til Tømrermester Chr. Holm for henholdsvis 914 Kr. og 1221 Kr.
4. (J. Nr. 104—1909). Meddelelse fra A/S »**Aarhus elektriske Sporvej**« om, at Mandaterne for Byraadets Repræsentanter i Bestyrelsen er udløbne.

Magnus Nielsen foreslog at genvælge Formanden.

Jakob Jensen foreslog at genvælge Hr. Harald Jensen.

Harald Jensen bad sig fritaget for Hvervet og foreslog Hr. Marinus Petersen.

Formanden og Marinus Petersen valgtes.

5. (J. Nr. 228—1909). Skrivelse fra Tømrerne Lauridsen og Jensen, hvori de tilbyder Byen **Modellen til Landsudstillingens Elektricitetstaarn** mod at faa deres Udgifter til Materialet godtgjort.

Formanden forelagde Skrivelsen, idet han bemærkede, at han ikke havde ladet den passere noget Udvalg, da han ikke saa, hos hvilket Udvalg den nærmest hørte hjemme.

Magnus Nielsen fandt, at det smukke Stykke Bygningskunst burde bevares, og foreslog, at Byen købte det og overdrog Teknisk Skole at opbevare det. Teknisk Skole vilde sikkert gerne selv købe Modellen, hvis den havde haft Midler dertil. Der forlangtes 500 Kr. for Modellen, men

man kunde jo lade et Udvalg søge at faa den noget billigere.

Paulli takkede for Tanken om at sende Modellen til Teknisk Skole. De to unge Svende havde paabegyndt Modellen i den Tro, at Udstillingen vilde købe den, og de havde arbejdet paa den i deres Fritid et helt Aar. Den forlangte Pris var derfor kun ringe, hvis der skulde regnes med blot en meget beskeden Arbejds løn. Rent konstruktionsmæssig vilde Modellen have stor Interesse for Teknisk Skole, der i Forvejen dels som Eje og dels som Laan sad inde med Modeller af flere af vore offentlige Bygninger. Maaske kunde man nok faa Beløbet noget sat ned, men for stort var det absolut ikke.

Formanden fandt det unødigt at nedsætte noget Udvalg, hvis Prisen virkelig var saa lav som frenhævet.

Marinus Petersen syntes ikke, Prisen kunde siges at være for høj, hvis Svendene skulde have lidt for deres Arbejde. Noget andet var det naturligvis, at Materialet langt fra havde kostet den Sum, hvad der sloges paa i Skrivelsen. Han anbefalede Købet, men skulde intet have imod, om et Udvalg søgte at faa Sælgerne til at slaa lidt af.

Mousten oplyste, at Materialet havde kostet 75 Kr., og at der til Modellen var anvendt 2500 Alen Lister og 800 Pinde. Maaske kunde Værket nok købes lidt billigere, men Prisen var dog allerede saa lav, at det var Synd at presse den længere ned.

Det vedtoges at erhverve Modellen for 500 Kr. og at anbringe den i Teknisk Skole.

6. (J. Nr. 184—1909). Det vedtoges at ansætte Læge Frk. Ida Vogel som **visiterende Læge**.

7. (J. Nr. 236—1909). Den foreliggende Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelsen og Bebyggelse om Salg af en Byggegrund paa 5400 □ Alen af Bispetoften for en Pris af 20 Kr. pr. □ Alen ÷ 15000 Kr. og paa de øvrige i Indstillingen nævnte Vilkaar til »**Ny jydsk Kjøbstadkreditforening**« vedtoges.
8. (J. Nr. 241—1909). Andragende fra Ejerne af Ejendommen Guldsmædgade Nr. 1—3 (Tangen Nr. 2—4) om **Tilladelse til at drive Restauration** i et Koncertlokale, der agtes indrettet i Ejendommen.

Formanden oplyste, at Andragendet var anbefalet af Udvalget for Andragender.

Jakob Jensen fandt det meget søgt, at Andragerne henviste til Overenskomsten med Byen, da der med de paagældende Bestemmelser kun var tænkt paa Byggedispensationer og Indlæg af W. C. At give Tilladelsen vilde være at forære Selskabet adskillige Tusinde Kroner om Aaret. Han fraraadede at give Bevillingen, da han ikke indsaa, hvorfor denne Bygning skulde favoriseres, og da Selskabet jo kunde leje Lokalerne ud til en Mand, der sad inde med et Beværterborger-skab.

Mikael Johansen erindrede om, at Mejl-borg, Bispehus og Arbejdernes Forsamlingsbygning havde faaet lignende Bevillinger. Det var meget rigtigt, at Selskabet ikke havde nogen Ret til at forlange Bevillingen, men Byraadet havde dog i sin Tid lovet at stille sig velvillig overfor Bygningen, som ikke kunde faa Borgerskab paa anden end den ansøgte Maade. Han skulde derfor anbefale at give Tilladelsen.

Jacobsen sluttede sig til Hr. Jakob Jensens Udtalelser. Indehaverne af disse Bevillinger svarede kun 100 Kr. i Brændevinsafgift om Aaret

og var altsaa mere begunstiget end Gæstgiverne, som svarede 300 Kr. aarlig. Hvis Ædrueligheds-kommissionens Forslag gik igennem, vilde desuden Gæstgiverborgerskaberne falde bort og gaa over til Restauratørborgerskaber, saa man maatte i det mindste hellere se Tiden an.

M i k a e l J o h a n s e n slog paa, at Afgiften kunde forhøjes. Byraadet havde altid søgt at forbedre Restaurationslokalerne, saa man burde ikke modsætte sig Andragendet, idet Lokalerne her vilde blive fuldt ud tidssvarende. I andre Byer fik man flere og flere af den Slags Lokaler, hvilket var meget heldigt, da de overflødiggjorde de tarvelige Beværtningslokaler.

J a c o b s e n fandt, at Byen havde Koncert-lokaler nok.

M a r i n u s P e t e r s e n gjorde opmærksom paa, at Arbejdernes Forsamlingsbygning var Foreningslokale og ikke en almindelig Beværtning. At give Tilladelse i dette Tilfælde vilde kun være at favorisere Ejerne. Han var nærmest af den Mening, at Byen havde nok af den Slags Koncerlokaler.

S i m o n s e n skulde gerne indrømme, at Byraadet havde givet flere af den Slags Begunstigelser, men det var enten for at faa en Byggegrund solgt eller for at hjælpe til med at faa en ny flot Bygning i Stedet for en gammel Kasse. Han kunde ikke stemme for at give Tilladelsen, da Byen ikke skulde hjælpe vedkommende over en mislykket Spekulation.

M i k a e l J o h a n s e n oplyste, at det ikke var Ejerne, der havde faaet Tanken, og at der ogsaa flød mange Ulemper for en Ejendom af at have Restauration. Byraadet burde altid stille sig liberalt, naar Lokalerne var sunde og gode.

Sagen udsattes.

9. (J. Nr. 72⁶—1909). Det foreliggenoe Andragende fra M. Lohse om Tilladelse til i Gæstgiveriet Vestergade Nr. 72 at beværter andre end tilrejsende anbefaledes.

